

פסחים קכ

נוסח 1 ברב יהודה אמר שמואל	נוסח 2 ברב יהודה אמר שמואל	
כן	לא	האם קיים איסור לאכול לאחר מצה?
חיזוק לדבריו אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן אחר הפסח - הוא דלא, אבל לאחר מצה - מפטירין	קושי לדבריו אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן , אחר הפסח - דלא, אבל אחר מצה - מפטירין.	ציטוט ממשנתנו – חיזוק או קושי?
לא מיבעיא קאמר; לא מיבעיא אחר מצה - דלא נפיש טעמייהו, אבל לאחר הפסח דנפיש טעמיה, ולא מצי עבוריה - לית לן בה, קמשמע לן		דחייה
קושי לדבריו הסופגנין והדובשנין והאיסקריטין - אדם ממלא כריסו מהן, ובלבד שיאכל כזית מצה באחרונה. באחרונה - אין בראשונה - לא.	חיזוק לדבריו הסופגנין והדובשנין והאיסקריטין - אדם ממלא כריסו מהן, ובלבד שיאכל כזית מצה באחרונה. באחרונה - אין בראשונה - לא!	ציטוט מברייתא – חיזוק או קושי?
לא מיבעיא קאמר: לא מיבעיא בראשונה - דקאכיל לתיאבון אבל באחרונה דילמא אתי למיכל אכילה גסה - אימא לא, קא משמע לן		דחייה

רבא	רב אחא בר יעקב
דאורייתא	דרבנן
מצה בזמן הזה	מרור בזמן הזה

רבא	רב אחא בר יעקב	
מרור בזמן הזה דרבנן	מצה ומרור בזמן הזה דרבנן	על מצות ומרורים יאכלוהו
מצה בזמן הזה דאורייתא	לטמא ושהיה בדרך רחוקה חייב לאכול מצה בליל פסח - דסלקא דעתך אמינא: כיון דפסח לא אכלי - מצה ומרור נמי לא ניכול, קא משמע לן. ערל חייב לאכול מצה בליל פסח	פסח תאכלו מצות
לטמא ושהיה בדרך רחוקה חייב לאכול מצה בליל פסח		כל על על לא יאכל בו

ברייתא לחזק שיטת רבא: תניא כוותיה דרבא: **על יאמי תאכל מצות ופיוט השפיצי צצרת לה' אלהיך, מה שביעי רשות - אף ששתי ימים רשות. מאי טעמא - הוי דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד, לא ללמד על עצמו יצא, אלא ללמד על הכלל כולו יצא. יכול אף לילה הראשון רשות - תלמוד לומר על מצות ומרורים יאכלוהו. אין לי אלא בזמן שבית המקדש קיים, בזמן שאין בית המקדש קיים - מניין? תלמוד לומר פסח תאכלו מצות - הכתוב קבעו חובה.**

משנה. ישנו מקצתן - יאכלו, כולן - לא יאכלו.
רבי יוסי אומר: נתנמנמו - יאכלו, נרדמו - לא יאכלו.
הפסח אחר חצות מטמא את הידים. הפגול והנותר מטמאין את הידים.
שאלה: היכי דמי נתנמנם?
תשובה: אמר רב אשי: נים ולא נים תיר ולא תיר, כגון דקרי ליה ועני, ולא ידע לאהדורי סברא, וכי מדכרו ליה מדכר.
מעשה: אביי הוה יתיב קמיה דרבה, חזא דקא נמנם. אמר ליה: מינם קא נאים מר? אמר ליה: מינומי קא נמנמם. ותנן: **נתנמנמו - יאכלו, נרדמו - לא יאכלו.**

הפסח אחר חצות מטמא את הידים וכו'.

דיוק מהמשנה : אלמא : מחצות הוה ליה נותר.

שאלה : מאן תנא?

תשובה : אמר רב יוסף : רבי אלעזר בן עזריה הוא.

דתניא :

רבי עקיבא	רבי אלעזר בן עזריה	סוף זמן אכילת הפסח (תחילת זמן נותר)
עלות השחר	חצות	
יכול יהא נאכל כקדשים ביום - תלמוד לומר בלילה - בלילה הוא נאכל, ואינו נאכל ביום. שאלה : האי הנה מאי עביד ליה? תשובה : מיבעי ליה למעוטי לילה אחר הוא דאתא. סלקא דעתך אמינא : הואיל ופסח קדשים קלים ושלמים קדשים קלים, מה שלמים נאכלים לשני ימים ולילה אחד - אף פסח, אוקים לילות במקום ימים, ויהא נאכל לשני לילות ויום אחד - כתב רחמנא הנה.	נאמר כאן בלילה הנה ונאמר להלן וצרכי בארץ מצרים בלילה הנה מה להלן עד חצות - אף כאן עד חצות.	ואכלו את הפסח בלילה הנה
עד שעת חפזון		חפזון
שאלה : למה לא למד ר' עקיבא מפסוק זה למיעוטי לילה אחר? תשובה : אי לא כתב רחמנא הוה - הוה אמינא : מאי בקר - בקר שני.	למעוטי לילה אחר כל היכא דכתב בקר - בקר ראשון הוא	לא תותירו עד בקר

קביעת הלכה : אמר רבא : אכל מצה בזמן הזה אחר חצות, לרבי אלעזר בן עזריה - לא יצא ידי חובתו.

קושי : פשיטא, דכיון דאיתקש לפסח - כפסח דמי!

תירוץ : מהו דתימא : הא אפקיה קרא מהיקישא, קמשמע לן, דכי אהדריה קרא - למילתא קמייתא אהדריה.

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •